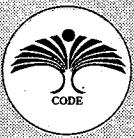

Jeckabaara

Boko 143 nan - sōngod. 21
1997 SAN -SETANBURUKALO

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisēben

a be bō kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

CMDT YE 1997 SAN CIWARA DJANA YALON

N° 2

KALO LADILIKAN

Nin ye utikalo ladilikan tōlase do ye.

- A ka kan an ka fēnjenama-fagalanw ta ka bēn fēnjenama cogoya ma (fura suguya 1-2 ani 3).
- Furakēmasinw ka ta "EC" furakēliw dakun na. Tanga ka ke ka bō "ULV" minenw ni nakōsonminenw ma.
- Ka dannisira-saba-furakeli matarafa tēmekokelen na... K'an bēn bōko wēre

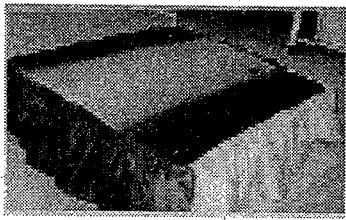
Dawuda Mace Dawo
CMDT kalankobolofara jēmaa
dankan Bamako

JEKAFO TE DESE KO LA JEMUFANGA SI KONG

N° 7, 8

D
A
A
M
U
M
A

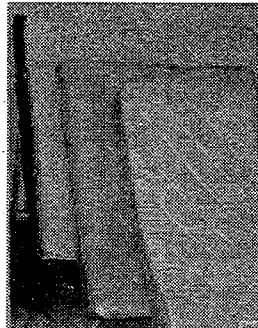

Fofi
baarada
ka
matelaw
(payasi)

Aw ka lafiya n'aw ka daamu, an'aw ka dudenw ni dugudenw ka
ka kēnya sabatili koson, a'ye matela Fofi ke aw dalan ye.
Sogoniko, BP 2173 - Telefoni: 22.87.87 Bamako (Mali)

L
A
F
I
Y
A
L
E

M
A
G
A
M
A
N

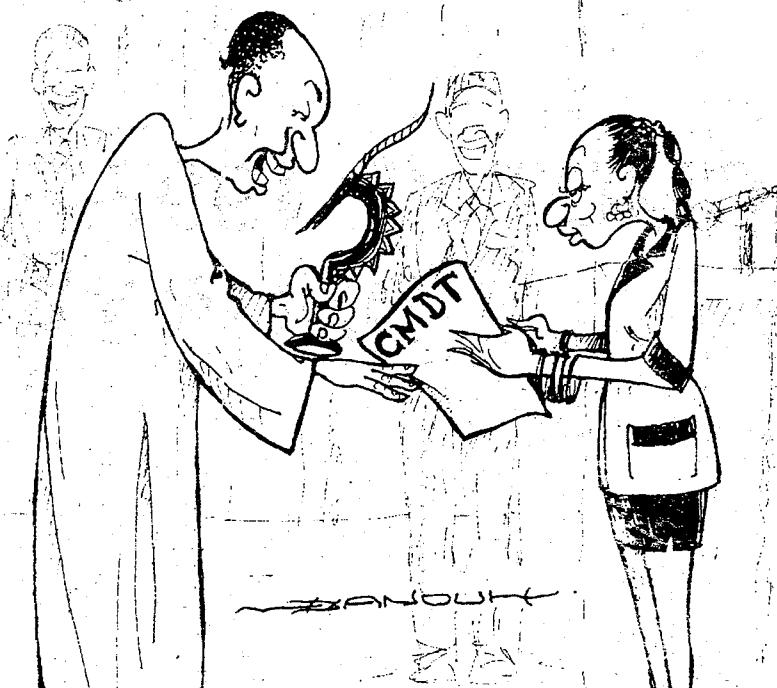
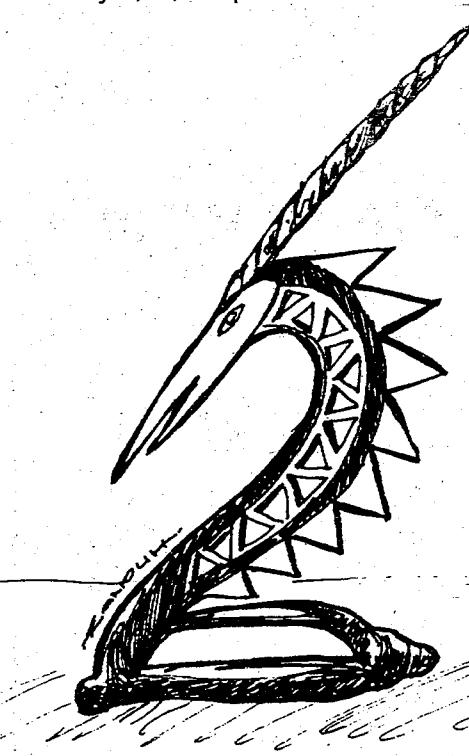
Aw ka lafiya n'aw ka daamu, an'aw ka dudenw ni dugudenw ka kēnya sabatili koson, a'ye matela Fofi ke aw dalan ye.

"Kalan be mogō sōn hakili la, nka kunnafoni be mogō bō kunpan na". Yoro Ulen Sidibe

CMDT ye 1997 san Ciwara ñana yalon

Nin y'a san saba ye ka tugu ñögön na, ñetaabaradaw n'u lafaamuyabaarada min bë wele ko "IMCM", o bë baarakela ñanaw kunnawolokene sigi sen kan. O kenew kan baara numan kebaga ñanaya jala n'a sinsin Ciwara bë di baaradaw ma, minnu lakodonha san kurù kono, ni baara numankë ye. "Ka baara ke ka mëre bë i yëre la; ka faso bë i ka baara numan nun ma; ka misali numan di fasoden tòw bëe ma. O walenumandòn-ciwaraw ye suguya saba ye.

- folo: Ciwara kerenkerennen. O bë di mëgow ma ka bala u yëre la. A bë di u ma u joyoro kanma Mali faso kunnawolowalew koson, u ye min ke Malikónjani Malikókan. Omisali dòw ye zenerali Amadou Tumani Ture ye, Mali peresidan koro. Ale

Ciwara ñana yalonni kera CMDT n'a ka ciklaw, an'a demebagaw bëe kunnawolofen ye

de y'a jira walew la, ko mogo bë se k'i ka jamana nafa k'a soro i te jamanakuntigi ye.

Lakananikela Aliyuni Bulondén Beyi. Ale y'a seko danmajira ke "Onu" ñemaa togolamogoya la; Angola jamana kono. A ye noba bo kële fitine dalasali la o jamana kono.

- **Filanen: baara numan Ciwara.** Obë ke ka baaradaw nikenyereyew walenumandòn, minnu y'ukannabo o soro li kanma. O misali dòw ye CMDT ye (Ale ye ciwara fila soro o la) ani Maliburu dilanyoro (Ale fana ye ciwara fila soro o la).

- **Sabanan: Ciwara ñana.** O bë ke ka baarada walima mogo kelen de walenumandòn min kera ñögönmaye ye san kono. Ñinan o

yalonna CMDT fe.

I n'a fo CMDT ñemaaba Idirisa Keyita y'a jira cogo min na, ñinan, CMDT ye sefawari miliyari 72 ni ko de tila cikela mogo miliyon 3 ce. Fen min ye baara dili ye jamanadenw ma, mogo 5000 de bë sara CMDT fe kalo o kalo (waati bëe baarakelaw aniwaati-lateme baarakelaw). Ay'a jira ko CMDT ye Ciwara ñana soro ñinan ka d'a yëre laben cogo numan kan baara numan kadara kono; ka d'a ni demebagaw cesira numan kan (Faransi demedonda; Olandi jamana demedonda; diñe bankiba...), ani CMDT ni ciklaw yëre ka ñögönfaamuya baara numan kadara kono.

Tumani Yalam Sidibe

Goferenama y'a ka baarabilasen di...

Jumadon, setanburukalo tile 12, san 1997, setigi nema Ibrahima Bubakari Keyita y'a ka goferenama kabaarabilasen dijamanakuntigi Alfa Umar Konare ma. O baara kera ka ben sariya taabolo ma, min b'a jira ko kalafilikuraw kelen kofe, ka jamana nemaakuraw sigi (depitebulon), goferenamakoro ka kan ka baara bila, walasa goferenamakura ka sigisenkan, ka ben depitebulon cogoya ma. Jemufanga-Jamana bee kono, goferenama ye depitebulon taamaseere de ye. Politikiton min jama ka ca depibulon kono, o de masiri be goferenama kan. Nka, setigi nema sugandili ye jamanakuntigi de ka ko ye. N'a y'a diya, a be se ka goferenamakura nemaaya rukuraya setigi nemaakoro kan. N'a y'a diya fana, a be se ka setigi nemaakura sugandi ka ben depitebulonkura sigicogo ma.

En min ye Ibrahima Bubakar Keyita ka goferenama ka baarabilasenko ye, peresidan Alfa Umar Konare dijenna n'o ye, nk'a y'a nini Ibrahima Bubakar Keyita n'a ka setigiw fe, u ka t'u sigiyorow konenabow la sanni goferenamakura sigili ce. O yere ma ke ko meentan ye belen, barisa o goferenamakura sigira setanburukalo san 1997. A setigi nema kera Ibrahima B. Keyita ye kokura. Goferenamakura setigi hak yemaa 22 ye (ce 16 animuso wooro). Politikiton bee mog b'a la, fo n'a kera minnu y'u yere ke kerefedebagawyemalikola. Awa, jamanaden ladiriwfana b'a la minnu

Ibrahima B. Keyita
(setigi nema kura)

Modibo Trawe
(cikekow ni jikow setigi)

te politikiton na. Min tora sisan, o ye baara ye. Ka baara ke ka fasodenw hakili sigi. Forobabaarakelaw ni kenyereyew; duguba-konmogowni togodalamogow; cikela; baganmarala fo monnikela ani bololabaarakela, bee k'a ka nafa soro. Ka baara ke walasa 2002 san,

zuwenkalo tile 8, Maliden bee k'a fo ko: aa, ni Alfa Umar Konare nognon were sorola Maliden w fe jamanakuntiya la ka caya, faantanjamanaya tena Mali doolo bali ka yeelen be dije jamanabaw cero.

Tumani Yalam Sidibe

Mun nininen don Ibrahima B. Keyita fe, goferenamankura kono?
Ibrahima Bubakari Keyita bena baara bolodalen kerenkerennenw de waleya, minnu b'an ka yiriwali, n'an ka jiidili, an'an ka kelenya taabolo numan kan. Setigi nema yere b'a don k'o te ko nognon ye.
Fangatigilamogowanifangasinamatonw ce geleya koson, Ibrahima Bubakari Keyita be kumanogonya ni hakililatigekow ke a ka sinsinbere ye, walasa ka jamanakuntigi ka lanini ninnu sigi sen kan:

- Bee-je goferenaman;
- Benkan boloda baaraketa gelaw kow waleyalu jemufanga sinsinni kanma;
- Netaa ani demedenognonma.

An be se ka deme min ke a ye, o ye ka dugawu ke walasa, baara inta fanga n'a togo numan ka k'a ta ye.

T. Y. Sidibe
B. Kulibali

Duguw ka njogondan balikukalan sira fe Buguni cikemara kono

Walasa ka nindugu don, any'a ninifolo ka njogonye do sigis en kan buguni. N'o kera san kalo 12 nan tile 2 don. A njemogoya tun be buguni kalanfa folo bolo. O njogonye kene kan, mogominnu tun be yen, olu file :

- Buguni CMDT mara kalanfa folo : Madu jalo
- Buguni balikukalan Karamogo : Saka Jakite
- Yanfolila kafoyiriwatonkuntigi : Musa Dawu.
- Kumantu (konza kafoyiriwatonkuntigi) : Daramani Keyita
- Njogonye kera fen saba kan :
- folo : njogondan kolosikelaw sugandili
- Filanan : njogondan labenni;
- Sabanan : njogondan be ke baara minnu kan.

* Kolosili kebagaw.

A ninina ko mogo kelen ka bo cikekafo bee la, ani kalanfa n'a dankan.

* Njogondan labenni

njogondan keyoro kera Kebila ye, k'o sababu fe Buguni CMDT kalankeyoro kerenkerennen don.

Walasa mogo ka ke njogondan in kene kan sariya damadow sigira senkan, i n'a fo:

- ton walima jekulu labenni;
- Kalanso ka soro dugu kono
- Mogokeme o keme, fomogokalannen ka 15 bo cew la, ani mogo 2 musow la.

* Njogondan kera baara minnu kan olu file :

- kufesebenni
- warali
- jate.

San 1996 kalo 12 nan tile 31 don, njogondan yere kera. Nka sani k'a damine, kalanfa ye njogondan kun n'a nafa bee fo.

O kene kan, dugu minnu yera, o kera falaniye, ka bo kolonjeba cikekafo kono.

- kola, ka bo dogo cikekafo kono

- Ntenkoni, ka bo Dogo cikekafo kono
- Zanbala, ka bo Kumantu cikekafo kono
- bontala, ka bo Kumantu cikekafo kono
- tinfuga, ka bo Kumantu cikekafo kono;
- Nin dugu in kelen kelen bee tun ye mogo fila bila ka na, fo falani, n'o mogo kera saba ye : ce fila ani muso kelen. CMDT mogo minnu tun be kene in kan kolosili la ani baaraw segesegeli la, olu file nin ye :
- Isa Sidibe, Buguni kalanfa filanan
- Nfali Sidibe, Kebila santiri karamogo
- Saka Jakite, Buguni balikukalan-karamogo.
- Daramani Keyita, Konza kafoyiriwatonkuntigi
- Majime Sisuma, Kebila kafoyiriwatonkuntigi
- Nanpe Kulibali, Garabo balikukalan-karamogo
- Burama Jakite, Kolonjeba balikukalankaramogo
- Njogondan jaabi.

minnu tun be yen olu kera :

- Buguni mara CMDT njemogo : Abulaye Tarawele
- Kebila kumandan
- Buguni arajoso "Banimonocé" animateri : Musa Mariko
- Buguni lakolikuntigi ka ciden : Cejama Jara
- "Sewu" ka ciden : kasimu janapo
- Kumantu cikekafo njemogo : Tijane Dukure
- Kolonjeba cikekafo njemogo dankan : Tandina
- Kebila lakoliso njemogo fila : Amadu Watara ani Dirisa Dumuya
- Ladiyalifenw dili
- folo : dira CMDT njemogo fe Falani ma.
- filanan dira Buguni lakolikuntigi fe Tinfuga ma.
- Sabanan, o dira kebila kumandan fe zanbala ma.
- Muso kelen min tun be yen, o ye nisondiyalan caman soro ka bo njemogow yoro (doramme 1400, kaye 3,

Sew	Kalanje	Sebenni	Daw donni	Kafoli dabolli	Sigiyoro mali ni tilali
1	+	+	+	+	+
2nan	+	+	+	+	0
3	+	+	+	0	0
4	+	+	0	0	0
5	+	0	+	+	+
6	+	0	+	+	0
7	+	0	+	0	0
8	+	0	0	0	0
9	0	0	+	+	+
10	0	0	+	+	0
11	0	0	+	0	0
12	0	0	0	0	0

- ladiyalifenw file nin ye :

- dugu folo: dorame 10.000
- dugu filanan: dorame 6000
- dugu sabanan: dorame 4000

Nin jaabi in diyoro kene kan, mogo

biki 2)

- Abdulayi y'sinsin musow ka kalanko kan kosebe.

* A be ke sababu ye ka mogow tin don njogon na.

* A be dönniya soro, minnu be se k'a kisi dije bana juguw ma.
 * I be se ka banaw kumbencogo n'u furakcogo faamuya nogoya la; Welekan

- *Kebila kumandan* : kalan be dunkafa sabati; u be se k'u yere ka ko caman jenabo, k'u ka baaraw boloda konuman, k'u waleya, k'u ladon cogo numan na. Yereta sinsinnan ye balikukalan de ye. A be dönniya jiidi duguw kono.

Buguni CMDT neemoga : a ye wele bila ka nesin duguw bee ma. Ko mogoa te kalan ka ban; dan yere te kalan na. An ka kalan walasa kunfinya be dogoya an ka jamana kono. An k'an jija balikukalan ka ke ko barikama ye. Ola sa, fo bee k'i joyero fa (dugumogow ani baarakslaw).

Iakolikuntigi ka wele :

A jirala ko ni denmisewn ye kalan damine u yere ka kan na, u be fenn faamuya joona, nogoya la, wa min ye tubabukan yere kalanniye; o be nogoya ubolo, bawo a kalantuma b'a soro u ye sebenni, ni kalanje matarafa ka ban u

Kalan nogon te; kalan doron de b'a kebaga nafa

ka kan na. A be dönniya kuraw jensen duguw kono, walasa dugumogow ka se k'u yerew kunkow jenabo.

Tarawele sora ka foli ke jama ye; ani ka sanbee sanbee ke.

- Ala ye salon don an garisege la,

Ala ka ninan n'a nogonna caman don an garisege la. Ala ka balikukalan taan je an ka jamana kono.

Daramani Keyita
Konza kafoyiriwatonkuntigi (kumantu)

CMDT ka kunnafoni ka nesin kooricikelaw ma

Kooriye senefen ye minfarilabanaw ka dogo kosebe nka, a soro be se ka jaasi k'o sababu ke a cennifen caya ye.

Koori soro lakanani hukumu kono, a cennifen k'elesiratige la, furakelisigira sen kan ni bagaji ye.

Ninan cikesankono, bagaji sugujoli be CMDT maraw kono?

Bagaji suguya seegin de be CMDT maraw kono, minnu tilalen don kulu saba ye:

Kulu fo: Olu ye bagajiw ye minnu be buluw ni kurudun ntumun faga. U tamasen ye sere binkene ni bilenman ye bidon walima gongon kan.

Kulu filanan: Olu ye bagajiw ye minnu be kurudun ntumuw ni jimifjenjenamaninw faga.

U tamasen ye sere bilenman ye

bidon walima gongon kan.

Kulu sabanan: Olu ye bagajiw ye minnu be bulu ni kurudunntumuw ani jimifjenjenamaninw faga. U tamasen ye sere binkene, sere bilenman ani sere bulama ye bidon kan.

* N'iye sere neremuguman ye bidon walima gongon min kan, o bagaji be jimifjenjenamaninw faga minnu ni ntalonw bee ye balemanw ye. Bagaji suguya seegin tilancogo file nin ye kulu sabaw ce: (Katimu be ne 6 la)

Kolosili: Jateden minnu be so laban kono kinife, olu be mun fo?

* 97: O ye bagaji sanna san min kono.

*1. O ye bagaji be kulu min na ye.

*07. O ye bagaji min sanna min ne croye ye.

Ladilikan ka nesin bagaji donni ma
 N'i ye katimu in laje, i be se k'i ka furakeli boloda ka da bagaji minnu b'i bolokan. Min ye salon bagajiw ye, i be se k'i sinsin samiye temennen bagajidon kunnafonisewenw kan. Cogo o cogo, n'i be furakeli boloda, i be kulufolo bagajiw ke ka furakeli folow ke; ka soro ka kulu filanan bagajiw ke ka furakeli labanw ke.

Kulu sabanan bagajiw be se ka furakeli ke tuma bee. Senefenw lakanacogo numan bee be sinsin sumansi furakeli kan sijolan na.

Senefenw lakanani bolofara
CMDT Sikaso mara

Amadu Gani Kante ka maakorobakumako "Jekabaara" kono

Lala Mamadu Jakite ka letere min bora 1997 san zuluyekalo "Jekabaara" n°140 kono, o diyara ne Amadu Gani Kante ye. O b'a jira ko ne be nogonbilasirakuma minnu seben "Jekabaara" kono, a b'olu kalanbagaw nafa. O b'a jira fana ko ni ne numuke Amadu Gani Kante be maasebeyakumaw seben, ale fulake Lala Mamadu Jakite be maasebeyakalan ke. Maa sebe de be kuma sebennew kalan ni hakili ye, k'u faamuya, fo k'u ke barokekumaw ye. Omaasebe dodey'e Lala Mamadu Jakite ye, ka masori'y'a kuma foli min ke "Jekabaara" kono, o de y'a ke barokekuma ye. O n'a nogonnaw de be ne Amadu Gani Kante bilasira ka t'a fe. Dine ye nogonbilasira doron de ye. A maakorobakumaw b'o sira de kan.

Amadu Gani Kante
Jekabaara

Dugu	Togo ni jamu	Cike - kafo	Kun - nase - benni	Kun - nase ben	Jate	Mume	Joy - cr
Falani	Burulayi Kone	Kolon - jeba	5	9	7	21	
	Aruna Kone	"	7	8	10	25	13
	Kajatu Suntura	"	0	4	4	8	
	Mume	-	-	-	-	54	
Tintuga	Saka Dumuya	Kuman - tu	6	7	10	23	
	Dawuda Dumuya	"	3	6	10	19	2nan
	Mume	-	-	-	-	42	
	Aruna Dumuya	Kuman - tu	8	7	9	24	
Zanbala	Danseni Togola	"	1	5	10	16	3nan
	Mume	-	-	-	-	40	
	Lasina Togola	Kuman - tu	5	4	6	15	
	Jakarija Togola	"	1	5	9	15	5nan
Sontola	Mume	-	-	-	-	30	
	Baba Aleksi Samake	Dogo	6	7	9	22	
	Saka Samake	"	0	3	7	10	4nan
	Mume	-	-	-	-	32	
Kola	Yaya Fonba	Dogo	4	4	10	18	6nan
	Mume	-	-	-	-	18	
Nten - koni							

Bataki ka bo kumiri

Ne Yakuba Kulibali kan don ka bo Kumiri, Kucala mara la. An ni Kucala ce ye bametere 15 ye. Kumiri dugutigi togola, an'an ka mara ce n'a muso togo la, nininkali do be n fe ka nesin Tumani Yalam Sidibe ma. Mun ye Jekabaara dabila? An famana ka Jekabaara soro. A be taa kalo 5 la sisan, an t'a soro, an t'a ko men fana. N'an ka koori feerela, an be san kalo 12 bee sara. An b'a soro fo ka se sankura ma. Ninan, an t'a soro, fo ka nininkali k'o la. An t'a don o kun ye mun ye. Mogu minnu jera ka bataki in seben:

Yakuba Kulibali: ka bo Kumiri
 Amadou Trawele: kafojiginekuntigi

Kumiri

Salifu Trawele ka bo Baso
 Sumana Kulibali: ka bo Kumiri
 Drisa Damele: ka bo Sanankorobugu
 Sadan Damele: ka bo Famisaso
 An be Tumani Yalam Sidibe n'a jenogonw bee fo.

Jaabi

An w fe yan, yelema fosi ma don Jekabaara labolin'a laselila a seyrow la. Kalo o kalo, a be bo a waati la, ka ben kalo ma. Ni aw t'a soro, o jaabi dibaga jenjor te temen aw ka Zayerikuntigi kan aw ye. Walima aw ka CMDT sekiterikuntigi. An be aw fo kosebe aw ka kunnafoni na.

U ko...

Dow ka tineniko, o ye dow ka nafabolan ye. Ni do ka ba ma sa, do ba ka na te diya. Do ka n'eniko n'a ka n'enidon de ye do ka heréko n'a ka herédon ye.

Orokiya Trawele
Donkilidala

Ne ma min faamu dineko in na, o de ye ko dine yere te faamu. Dow be fennini ke u kolo, n'u bu, an'u wossibee la, olube sa wulukolonya la. Dow t'u yere lamaga yere, nka dine here bee be suuru u kan. Jon de ko ko dine te fitiriwale ye?

Yoro Ulen Sidibe
Gongosifoolon tutigebaga, Kita

Ni nama te ko la, nama koni be faantanya la. Nama b'a la fo namaba. Faantan jotigi te abada; a sagotigi te abada; a hakilisigilen te abada. Fura were te faantanya la Alako ko. O de kanma, kan'a fo faantan ye ko Alako te tine ye, nonti i b'a sikene to kari!

Sumaworo Kante
Sosomasa

N'ikera faama ye, ik'i yerebonya. N'ikera faantanye, ik'i yerebonya. Yerebonya be mogobee to a danbe kono.

Kanja Kuyate ni Sekuba Jabate
Donkilidalaw

Sariya ka gelen, nka sariya ye sariya ye. Maa si te sariya ni san ce.

Hamidu Jabate
Kiiriko setigi

Jemufanga te taa fanga ni fangasinamatonw ko.

Peresidan Alifa Umar Konare

Jekaf te dese ko la

N balima Maliden ce n'a muso, aw bee ni waati. In'a fo mogo caman y'a n'gona ke ka kono n ne cogo min, n fana be n'sinsin Jekabaara kunnafoniseben kan bi, walasa ka n feta fo an ka jamana kono geleyaw kan. Kerenkerennenya la, politikikonasiraw. A be waati jan bo bi, an ka politikiton dow nema b'rebereb'ere be bolo la, k'o sababu ke maasibako ye, u ka wale juguw ye minnu lase an ka jamana ma. U ka murutili nafantan koson, maa fila b'oneha u ni na depitesugandikalafiliw kekofo do.

O kera San dugu kono. Kosa in na fana, an ka jamana lakanace kelen fana bohena fu a ni na o politikiton ka tondenw sababu la. An ka jamana tun ye fadenkele dogobere donto jujon ye ka ban senkuru kono. Barisa a be fo ko: "boli-boli-boli, o laban ye senfa ye"! Nka yali an ka jamana bilama ka kan ni fadenkele ye wa, ni dow ko ko "sokonokel"? Ayi, o man kan. Ayiwa, o balawu de dun kofbagaw tun be ka caya an ka jamana kono deresi. Nka, a tigilamogow ka kan koni k'a don ko: "Ni mori ko ko dine bema wuli, n'ale ma ke

Muntaga Tali

Mamadu Lamini Trawele

Seyidu Bajan Kuyate

Alimami Sila

Nin mogo naani n'u n'gona dow be kasol walasa tine ni nkalon ka bo ucqul na

a kunyanfanfë, a koni bë ke a senyanfanfë, nontë a të ke a yëre k'abada! Nin kuma fôlén bëe bë se ka jate n bolo k'a ke kuma jëbila ye. Fen min ye kuma kolomayorô ye, n bëna n da don o la. Mun na, Maliden dòw bë balawu jini na cogo bëe la bi kanésin an ka jamana ma? N bolo, kun saba de b'o la.

Folo: "A bëe ka tijé, an bëe k'an yëre soro"

Filanàn: "Ne yëre walima mogg si"

Sabanàn: "Filinyerëma"

a) A bëe ka tijé an bëe k'an yëre soro i n'a fo a delila ka fo Jekabaara boko dò kono cogo min na, awirikalo kalafiliw k'era jigiwaarakoba ye an ka politikiton dòw bolo. Olu minnu tun hakili la ko Maliden fanba b'u nöfe, nka ni kalafiliwama y'a jira u la k'u bë nkalon na. Jama t'u k'barisa, sanduuru bëe kono, u'y'u mako b'jamañini na, k'u ta ke mankan lankoloci ye. Politiki dun te kufeko ye. Kewaleko de don. N'i ye min ke i b'o de tònò soro. N'i ma min ke, o kebaga b'o ta i ne kan. An bë se k'a fo k'o awirikalo tile 13 jigilatige de ma to to politikiton karogelen olu la.

Uta k'era wara joginnenta ye kungo kono. N'a ye fen o fen soro a ne a b'o bëe faron ka temen! Yali sabagato mako bë mogg ka jo nalen na wa? Hasidiya ni besenköróniya fana nana törömörön fara o politikiton nëmaaw ka jigitige kan. O y'u hakili fiyen, k'u new fiyen. O ro "ko bëe ka tijé sa", o ker'u ka janjodöñkili ye, fo k'u hakili b'ko a ko ko sanduuru makononi fasoko la, k'o te dijewuliko ye!

b) Ne yëre walima mogg si

Dijenatige in kono, bëe n'a kuntilenna don. Jama ka hérékotigilamögow bë yen; n ka-sirat-te-ko-la-tigilamögö bë yen; awa, ne yerekun tigilamögow fana bë yen. Politiki dun faamuyalen b'a nejugu kan an ka politikiton dòw fe. O k'era sababu yek'uk'ëmaa kuntilennantaw ye. An bë se ka nininkali dòw ke politikiton kun kan: Yali moggonakun ye politiki la fanga de nöfeko dörön ye

wa? Yali o ye tijé ye wa? Hali ni tijé don, sinsinda b'a la, n'a ma k'o kan, a nögon balawukuma të. An b'a fo ko mogg nakun ye politiki la fangako ye, nk'o ka ke sariya kuntilenna kono. N'a ma k'o kono, politikiko bë ke fadenko ye. An ka politikiton dòw nëmögoya bolo, mogg si ni jamana in nëmögoya man kan olu k'o. N'olu don, ko bëe ka ni, n'olu te yëre fana, ko bëe ka dafiri. Walasa k'u k'dogon o hakilila jugu o la, u ye gafe do b'kosa in na, u ye min togoda ko "gafe je". O gafe kono bëe sinsinnen don kalafiliw labenbaliya konuman kan fangatigilamögow fe sanduuru kono. Nka, an ka togodakonmogg joli y'olu yëre y'u ka duguw kono, n'etakuma na sanduuru temenri en in kono. Nin yoro in bë n hakili jigin Konançeköroba dòka kuma na, Cewulen Mamadu Konate ka balanafaatuli kelen. A ko: "Aa, nin ko k'era ko yesal! Jënni kelen de dun bëna Cewule n'ona bila fanga ninikojuman walew la sa, an ka fanga sinamatow c'oro?" Dawulen Kamake ka makarikokuma tijé bangera bi. N'an ye politikiton nëmaa dòw yëre ka kuma lamén, an b'a don k'a b'u hakili la ko Mali jemufanga b'or'olu de kelen ka kewale la. O dun te tijé ye. Mali jemufanga soro fasoden bëe lajelen

ka wulikajo de fe. O waati gelénw yere y'a soro dòw bë bolili senfe, Senegali yanfanw la. O tigilamögow de dun da kà ca bi jemufangatigiyako la ni bëe ye. Yali yogoroko donna politikiko la sa wa?

c) Filinyerëma

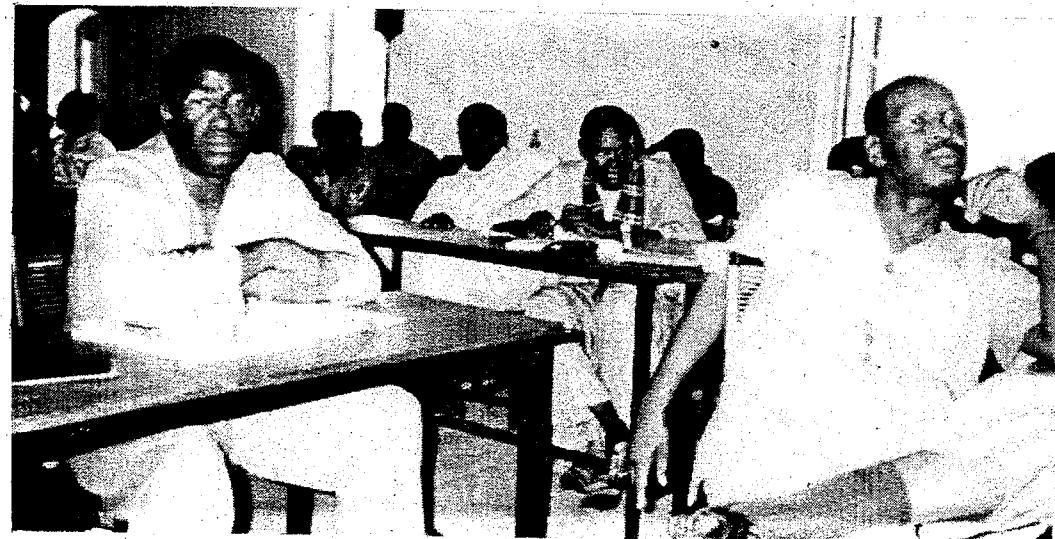
A kelen bë i n'a fo politikiton dòw nëmaaw t'an ka jamana in kono bëe dòn halibi. Mogg te jigin u la o la, barisa u'ro jama fanba y'u ka dijenatigewaati caman ke kofe. Awa, denmisenga b'u tow fana na. Nontë, mogg min bë jamana in dòn, k'a ladakow dòn, k'a sinsinbolow dòn, i te se ka labanko juguya jini ka nesin a ma abada. Barisa an ka jamana "kolonjugujiri" bëe karila a yëre kono ka bi lawale la fo bi. Bi bi in na, töro kunbaba wëre bë o politikitonw kan, min ka girin ni kasolabila ye. O ye jamana den bëe tigeli y'u la. Jamana kanubaganti bëe y'a dòn bi ko juguya ni bësenköróniya de bë o politikiton olu ka wuli-ka-jo bëe ju la. "Ne ma nëmaaya soro, awa mogg wëre man kan n'a ye ne k'o". O ye aladöñblaliya ye, ka masorä Ala te bëe ka tile se kunce don kelen. Bëe n'a kotigiyadon don Ala fe. "Karisa, wuli ka b'ko i sigiyoro la, o ye tijé ye. Nka, karisa, wuli ka b'ko i nakan kan, o ye nkalonye. Ce bëe'n'a nakan bë yaala". Munna an ka fangasinamatow nëmaaw ma tijé ninnu faamu ani ka to Ala ka latige k'o?

Mun tora bi?

An bë don min na i ko bi, politikiton karogelen dòw nëmögowa walejuguw y'u lase kasolabila ma. O fana ker'a danmako ye, barisa mogg dòw wulila k'u joko k'u bila. Cogodi o bë se ka ke? Yali olu bë Maliden townisancë sariya dakun na wa? An ka jamana ye sariyajamana ye. Sariya bolicogo ye kelen ye jamanaden bëe kan (faama ni faantan; setigiw ni sentanw; ce ni muso). Okanma, bilakun t'u la cogo si la ka soro sariyatigilamögow m'u ka baara ke. Ka kojugutigilamögow dòn k'olu nangi; ka waleñumantigilamögow

dòn k'olu hòronya. O yèrè de kanma jamanakuntigi Alfa Umar Konare ka telewisonna kosafe jemukanwy'an bëe nimisi wasa. A ko ko maa si tèna sariya bali a ka baara la, o politikiton masinaw némogow ka kasoko la. O ye tijé ye, barissa sariya bolicogo kójemogow kan, o de b'a to fasodenw bëe da walima ka tige jamana kónosariyaw la. A ka kan Muntaga Tali ni Alimani Sila ani Mamadu Lamini, ni Seyidu Bajan Kuyate, n'u nögönnaw ka kiiribi. Halin'ay'a söröjamanakuntigi bëe soro ka yafa u ma tijé ni nkalon dönnen ko. Nontë, n'u bilara ten olu kelenw de b'a fo tuguni dijé nèfè ko minèkun wèrè tun't'u la, binkanni ko. O dun ye fiyenba de ye sariyajamana taabolow la.

Fen min ye sigikafó ye, a man kan mögoninnu ka minen'i ka k'o dabilakun yefanga ni politikiton tòwbëe ce. Maako tè; jamanako don. I n'a fo peresidan Alfa Umar Konare y'a fo cogo min, fasoden numan te ADEMA n'a nöfe-politigiton danma kono, u caman bëe fangasinamatónw fana kono. Mögo

caman de bëe tònw bëe kono bi, ani jamanaden gansanserew la, haminanko wèrè te minnu na fasò k'a nètaa ko. Fasoden numanya te fen ye min sinsinnen bëe mögoko kan. Fasoko tigiti don. O kanma, a ka kan bi, fasoden numanw ka bëe yorù bëe, ka sigikafó ke; k'u hakiliw fara nögöñ kan fasò kono geleyaw nögöyalì ninini na. N'o de kéra fasodenw, a ce n'a muso, bëe bëe da u la. An te kuma in kuncé n'an m'an taasi Faransi ceba ka kuma

kan, n'o ye zenerali Degoli ye. N k'an be kuma in fòn'an yèrè kan ani an yèrè kuntilenna ye: "An ye geleyaw soro, nka kèle ma tijé an bolo jemu fangako la. Fasoden ladiriw ka kan ka bëe fan bëe fe ani tòn bëe kono bi, walasa ka n'u fanga ke kelen ye, ka geleya kèle. O dòròn de b'a to an bònämogow b'an taanu sini

Karimu Makalu
Jekabaara kanubaga do Segu

Sumayabana ka togola donba

"OMS" ka nögönnaben min kéra Hiderabadi, Endu jamana kono, o ye welekan bila kenyereyew ma, walasa u ka deme se u ka baarada ma, min nesinnen don sumayabana kèleli ma, ka bëe dijé kono.

Sumayabana kéra gelehaba ye kenyeyako yèrè taabolo numan na dijésosigi la. O de kanma Hiderabadi nögönnabenbagaw y'a yira ko bëe lajelende kunkoyekenyakow sabatili ye.

Nin kuma minena Utón M Arafeyi da, min ye Azi jamana bolofara worodugu kenyeyako nemaaw ye, dijé kenyeyako tònba (OMS) sunkòro.

A ko: sumayabana bëe mögo miliyon saba faga san o san dijé seleke naani kono. O mögo fanba bëe ye denmisenninw de ye, wa fana,

denmisenninw bëe bëe bëe Farafinna, Azi ani Lameriken jamana woroduguyanfan fe.

Dijé kenyeyako tònba (OMS) ye sumayabana kèleli musaka kème tilada 16 (16%) ta sanni 2000 san ce.

A san kème ye ninan ye, dögötöro Oronalidi Nosi ye sumayabanakise baju bëe soso de la, (Hiderabadi) dugu kono. O de kosoñ, mögo faamuyalen 650, ka bëe jamana 25 kono, ni PY Sarima, n'o ye Endu jamana kenyeyabaa rada mögo ye, olu bëna u sigi, k'u taasi sumayabana silasali kan.

Jininikékawani sègesegeliklawy'u dantige (Hiderabadi) ko mögo miliyon kème saba fo miliyon kème duuru de ye sumayabaato ye dijé kono.

O mögo miliyon 500 la, mögo 120 ye sumayabanatokorow ye. A miliyon 500

la, kème o kème la, farafinna ta ye kème tilada 90 (90%) ye.

Utón M Arafeyi ko mögo miliyari 2 de bëe lakanabaliya la, ka soro o da kelen de bëe ben dijé mögo kuru kème tilada 40 (40%) ma.

A ko: bi fana, fosi te bolokoro sumayabana kanma, n'o ye furakis walipikiriye, ka masoròoluyere desera bana in na. A ye kuma laban ko: Jamana nemaaw ani kenyereyew k'u fanga da nögöñ kan ka sumayabana gen ka bëe dijé kono. Barisa sumayabana kèleli musaka ka bon fo k'a damateme. Dolariwari miliyon 80 de bëe don a dafé san o san.

Nin kumakan sèbenna Faransikan na "AFP" defc, min bora Eko boko 788, 1997 san utikalo tile 19. don.

Bubakari Kulubali

Musow ni bana dogolenw

Sibiri, utikalo tile 2, san 1997 jurusoba la, AMICES - ASFAME ye laje ke, ka kunnafoni di cennimusoya banaw kan.

Dogotoro damado tun be kene kan, i n'a fo: dogotoro Dolo, dogotoro Filabu, dogotoro Kumare, dogotoro Sila, ani dogotoromuso caman.

Mamadu Kumare ye folikéka nesin jama ma. K'a jira k'olu ka jekulu in, n'o ye "AMICES-ASFAME" ye, dogotororécew ni dogotoromusow faralen don njogon kan, walasa ka bana dogolenw kunnafoni jensen. Denmisen ni maakoro, bee ka se k'i yere tanga.

Dogotoro Dolye baro in labenbaaw fo. Bana dogolenw ye bee haminanko ye bi. A banakisew be soro cennimusoya fe. Musokonoma fana be se k'a lase a den ma. Banadogolen suguya ka ca.

An ka segesegeli y'a jira ko muso 100 o 100 minnu be taa bange k'olosiso la, banadogolen be soro 60 njogon na. Wa fosit'a juguya an fe yan, fo maloya. U be ban ka taa dogotoroso la.

Banadogolenw tinslikéna ka bon. U be se ka:

- barakorodimi banbali se muso ma
- denko geleya lase muso wali ce ma.
- k'olagosi se muso ma
- dendafabali wolo k'o se muso ma
- den dali densokokan se muso ma
- bon se musoya ma, o be na ni saya ye.

Nin bee be na ni geleya ye muso ma furuso kono. Wa nin sababu ninnu ye saya caya an ka jamana kono. Bana dogolen bee fa ye Sida min ye, o be ka tijeli ke don o don. An fe farafinna, Sida ka musosu de ka ca fo ka temen. O de ye du caman ci.

Sida ye banakisé caman de faralen ye njogon kan, minnu be farikolo nafamayorobee dun k'a bantayi. A be farikolo ka kelecew bee faga. Mun ye musow labila Sida ye. Olu file:

- bangemuso fanga ka doko: k'a ta

k'olbara kalo 9 na fo ka na den ke ka sin bila, fagan fosi te muso fari la ka banakisew kunben.

Bana dogolen tow be kene laben Sida ye, sanko minnu be joli bila musoya la.

Ni Sida ye fari ka kelekecew faga ka ban tuma min:

- i be fasali damine
- bonkan be se daw ma
- sogosogonije be bila daw ma
- k'oloboli banbali mana damine, o yi ka ko laban selen ye.

Fura ma soro Sida hali bi.

Nka n lamenaaw, n be kelen fo aw ye, Sidabanabaato te kelen ye. N balemaaw, n b'a nini aw fe, si kana segen sidabana kuma lamennina. Wa dije bee de wulilen be ka jo bana dogolenw kelelikama. Farafinna Sidato ka ca fo ka temen, bari an kelen be ka banadogolen ke bolokofefen ye: ko maloya. Wa bana dogolenw ka tijeli barika ka bon farafinna fagansow ("caserne") kono. Dije kono, Sida tigilamaaw be taa maa 22.000.000 la, min 60% be farafinna. Wanidennu wolola ni Sida ye, a cama si te san fila soro.

Sida ka jugu fantajamanaw de kan kosebe. N balemaaw, a ye wuli an k'an cesiri ka ni banajugu in kele.

Dogotoro Sila ye Sidatow maraso

maa do ye.

Jama, ne be min geleya aw ma, o y'aw ka don ko Sida b'an fe yan, siga t'a la.

Wa, an ye min k'olosi, o ye mogow keli ye ka Sidato ke nugutofen ye. Anw ka baarayoro la, mogow be na. An b'u laje, n'a yera min na, an b'i lasigi, k'in'i hakili jira njogon na ni faamuyacogo numan ye. Walasa bana min yelen file ilia, i ka se k'a bisimila ni hakili ye. N be kelen nini a fe, ni banakisé yera maa min na, a ka na jenjogonya tige a la. O be na ni dusutijen ye a ma. A jenjogon k'a lafaamuya, a ka tangalan don, n'o ye fugula nafama ye. A kana siran ka geregere Sidato la; bari an y'a k'olosi, ko ni Sida ye maa min faga, siginogonw te son hali u denw ka geregere olu den na ka tulon ke.

Musow, aw jodaba be Sida kumbenni na. N'a fora ko Sida fanba minebaaw y'aw ye, an jigi be kari. Aye wuli, an k'an bolo di njogon ma walasa bana in ka nagasi, a n'a bonaw bee. N b'a nini a fe, ne lamena jama, a ka taa a joli di, o la a be don nin kisi. Sidako kana a ban joli di ma. Tije don, joli be laje, o kun ye joli mara yoro ka na ke banakisew foro ye. N'a diyara i ye, i be taa jaabi nofe.

A ye geregere sidato la, a ka ke u jigi ye sanni u ka don ce, o te Sida yelema

JEKABAARA

1997 san - Setanburukalo

maasi fe

An ka jamana in sidatow be fura soro geleya la. Ank'an cesiri Sidaso ka se ka feerew doonin dayele san 1998 la. N'o kera an be wuli ka feerew nini walasa ka fura lase yan nogoya la, k'u lafiya di dooni. An be kuma di jama ma, ni nininkali be maa min fe.

Nininkali n'a jaabi

Madamu Sise: *Ne y'a men arajo do la, ko ce do be Sida furake ni jiriw ye.*

Dogotoro Sila Maa site yen folo, min sera ka Sida furake ni jiriw ye. "OMS" de ko: k'an ka Sida fura nini jiriw fana na. Djene bese, fura ma soro Sida la folo ninini kono be ka ke fan bese fe, nka hali bi...

Nin kunafoni suguya man kan ka di arajo la fiyew. Mali kono arajo labilalen ninnu te kunnafoni dita woloma.

Madamu Kulibali: *Dogotoro, a be Sida dogo a banato la mun na?*

Dogotoro Kumare: O dabilara. A be nefo banato yere ye ni hakilisigi ye. A'n dalen be mogow min na kosebe. Min tun b'a to folo an t'a fo, a tigilamaa daw tun b'u yere faga a dusutine bolo. Nka Sida te fendogota ye bi, bawo a be mogow min na Mali la, o be mogow 35 000 bo.

Madamu Sise: *Munde ye Sida caya Mali la nin cogo la?*

Dogotoro Sila:

- Mogow dabaliya a la ko Sida b'an fe yan;

- kafonogon caya, i n'a fo: musocamanfuru, wali kanu ;
- cijetamuso ko.

Nin bese de be ka Sida juguya k'a ta dugubaw la fo dugumisenw kono.

- muso minnu b'u yerekun jago
- ani mobilobililaw

Madamu Baye baara kuncikan ke ko: ce ni muso ka kumajogonya, o de be na faamuya jiidi, k'an kisi bana dogolenw ka maasiba ma.

A ko laban kera tangalan di ye maaw ma, u k'u hakili to u yere la. Ko jantoyerela korcogo kani.

Fanta Kulibali

Naniyayirataama siraba kan

Cew, musow, npogotigiw, cemi-senw, denmisew de be nogon dalaje wali ka taama bolon kono. Kun de be o nogondalaje waati o taamaw la. A be se ka ke denkundi wali furusiriye, walima naniyayirataama ye fana.

Tjene don faso Mali ye yamaruya di fasoden bese ma taakasegin ha, ka se jekuluwanani tonw ma, u k'u naniyaw seben wali k'a ke taama yamaruyalen kono; n'a ma ke jama bagabagali ye bolon kono. Barisa siraba bilisanaga-mini be ko caman ke n'o ye ka mogow bali, utaayorow lasoroli la, i n'a fo baarayorow ani kenyereyew n'u nogonnaw.

O de kanma, faso Mali fangasoba ye sariya boloda mogow dalajeli n'u ka naniyayirataamaw la. O sariyasaben ye n°34 PCG ye, min tara 1959 san marisikalo tile 28 don. O de ye jo ni jalaki bo nogon na, ka damatemelé dalasa, walasa taamakelaw kana dankari faso Mali la.

O siratige la, sariyasaben sariya 20 nan ma son a ma ko maramafentigi ka ke taamalaw la. Bawo mogow ni maramafen ce ma ni siraba kan, fo ka se bagabagali nasiraw la. Hali ni mogow kelen (1) de ye maramafentigi ye taamakulu in na, kiiritigetigilamogow lakanabagaw, ani sariyasow werew be taamakelaw jensen ka

bo siraba kan, ka tugu sariya batolila. Odela, ubesariyasaben seereya taamakelaw la fo siye saba; n'u ma son o ma, lakanabagaw be barika boli taamakelaw kan.

Sariyasaben n°34 PCG sariya 20nan ye taama yamaruyalen bin, n'a y'a soro jama in binna lakanabagaw kan siraba kan.

Naniyayirataamakelaw ni marama-fenw ce ma ni fiyew, ayiwa olu de be geleya sabatiya siraba taabolo la.

O de koson, sariya ye dansigi ke naniyayirakow la. Ni minnu y'o sariyaw soso, olu be nangi san kelen fo san tan kasos, sariyatigilamogow fe.

Misali:

1°) Ni nogondalaje wali ka taama ke suf, ni maramafentigi kelen yera jama in na, ojamakulu bese be nangi san kelen fo san saba kasos.

2°) Ni nogondalaje wali ka taama ke suf, kanantigilamogow ye barika boli jama in kan, k'u jensen, ojama kelen bese be nangi san kelen fo san tan kasos.

O tumana sa, an bese lajelen k'a don ko faso Mali sigilen don sariya de kan, k'o sariya de be labato Maliden kelen kelen bese fe. O de b'a to mogow te fisaya ni mogow ye faso kono. Ayiwa fana, mogow si te sariya sanfe fana.

Idirisa Senu

Balikukalan togoladon

Sibridon, setanburukalo tile 13, denmisenninw ka njogonkunbensola, nemaayaso min ka baarada be desebaatow ni adamandenya taabolo numan ma, no ye "DRAS" ye, o ye laje ke ka balikukalan togoladon (setanburukalo tile 8) baaraw kunce.

Bamako mara kalanko nema, Lamine Nakate, ye foli ke ka nesin jekuluw ma minnu haminanko ye balikukalan ka sankorota ye. Balikukalan ye mun ye?

Minnu ma se ka taa lakoli la, n'u't' u bolo dayoro don, an ka kalan k'u kun, walasa u ka bo dibi la. Donniya ka jensem sigida be la. O be kene ya ni lakana sabati.

Balikukalan bilama be "ONG" (banumanketow) de bolo Bamako mara la. Olu de timinan ka di, wa u y'an demebaabaw ye. Nakate ye aladele ke: balikukalan ka sabati, sigida ka yiriwa. Desebaatow ni hadamadenyako dilabaaw Bamako mara kono n'o nemaay ye Mayiga ye, o y'a jira ko: muso ka balikukalan Bamako mara kono, damininena san 1996 Sabalibugu, Namakoro, Taliko ani Sikoroni. Muso farali njogon kan o de nana ni kalan in yiriwali ye. "ONG" y'an deme kosebe. Ne b'a nini Ala fe muso ka kalan ka taa ne.

"CAO" muso nemaay y'a jira ko balikukalan in dabora muso ka netaa ka ma, bari kalan nafa te se ka ban fola abada. Orokia Dumuya ye kalan nemaay ye. Ale ka baara nesinnen be den musomaninw ka dugumakalan ma. A ye welebila ke ka nesin denmansaw ma min b'a to u k'u bolo bo musomaninw kan, u ka se ka kalan, bari muso kalanni nafa ka bon.

A y'a nini cew fe, u k'an deme

walasa ka muso ka kalan sinsin. Kalan te denmisen kunda bilen, be ka kan a la. O la kalandenw ye danaya ta ka da Madamu Jakite Madina min kan (ka bo Sabalibugu), o y'a jira ko: kalan ye nafa caman ne an muso ye:

- an b'an denw ladoncogo don
- an b'an cew ladoncogo don
- an ka sigida lakanako numa
- wa angundow kera anyere ta ye.

Bari muso n'i ma kalan, i gundo t'i ta ye. Ne b'a nini muso fe minnu ma kalan damine, u ka wuli k'u cesiri. Kalan be muso nafa fo ka maa were bo a nunma.

Denmisennin kalanko nemaay ka ciden yefolikerenkerennen ke "ONG" ni. "UNICEF" ye, bari olu y'an jigi numan ye muso ka balikukalanko la. n'i ye kalan kelen ye ka sira soro Bamako mara la, o ye muso sen donnen de y'a la. Fola a tun be maa caman nena ko balikukalan dabolen don togodaw ni dugu fitininv de

kama. Kalan dama ka kan be la. N'i y'a ye fenjenamafagan ye maa caman faga, mun don? Kalanbaliya, bawo fen caman jelen don i ko nonomugu, nka a sebenne b'a kan ko: "a kana dun". Ne t'o don, o be na ni cenen ye. Ala k'an lakana. Muso aw ni timinandiya, aw niceiri. Aw ka kalan b'aw cew hakili latigelen don ko caman na. jekulu Babenba ye naniyajira ke muso ka kalan nafa kan. Musotonw ye poyikalan ke ka nesin kalanbaliya dibi genni ma. Nin kow be kuncera ni ladiyalifendi ye ka nesin muso ma, minnu ye kiimeli ke; min b'a to hali bi an ka se ka nisondiya soro, kalanko in ka taane la.

Fanta Kulibali

Jekabaara

Labolikuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebenjekulukuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebennekulu

Bakari Sangare, Amadu Gani

Kante, Bakari Kulibali, Idirisa Senu

Jekabaara ni ONG cesira

taamabaga

Fanta Kulibali

Negew kebaga

Nuhun Madani Tarawele ko Banun

Baaraknjogonw

MAKOCI, SNV, OCED

Hakebota:

11 000

CMDT mogo minnu ye sebenne ke

boko in kono

Madu Yusuf Sise

Dawuda N. Dayo

Adama Tarawele

Mamadu Jalo

Yusuf Jime Sidibe

Siyaka Jara

Nanpi Sanogo ani Drisa Jalo